

A Tabán.

Nagyon tívös lenne, ha egyszer már belátánk, hogy a Tabán az nem egy valami bonyodalmas probléma. Van szociális probléma, van külpolitikai probléma, francia—olasz, német—osztrák, francia—német problémák vannak, világnézeti problémák vannak, gazdaságiak és vallásiak vannak. De a Tabán nem probléma. A Tabán, az egy csinos völgy három hegy között, egy világváros közepén, mely arról nevezetes, hogy földjéből mindenféle gyógyforrások buzognak. Hogy ezek hasznos és nevezetes gyógyforrások, az nem probléma, különösen nem az a főváros illetékes vezetőinek, hiszen ép most vették meg a Rácfürdő forrását, tekintélyes összeget adtak érte, amit nem tettek volna, ha kételkednének a megvásárolt objektum értékében. Nem probléma az sem, hogy valamit kell a tabáni házak helyébe építeni, ha egyszer lebontották őket, sőt az sem probléma, hogy mit kell oda építeni. Lakónegyedet nem, mert ott vannak a gyógyforrások, de már csak azért sem, mert a főváros erre ráfizetne, hiszen a birtokában levő telkekért a legjobb esetben se kapna többet hat milliónál, míg a közművek minimum hár és félbe kerülnének. A lakónegyednek itt nincs semmi kilátása és nincs semmi értelme. Az se probléma tehát, hogy a lakónegyed tervére kiírt pályázat anyaga használhatatlan. Talán probléma lenne az, hogy miért irták hát ki ezt a pályázatot, illetve miért irták ki ezen az alapon, de tul vagyunk rajta, ez legfeljebb csak — történetirónak lehet probléma.

Egyhanguan megállapítottuk, hogy a Tabán völgyébe a gyógyforrásokat kihasználó fürdőtelepet kell megépíteni. Ebből jövedelme lehet a városnak, tehát ebbe pénzt is költhet, sőt valószínű, hogy ha pontosan feltárják az áldott völgykebel balneológiai kincseit és megfelelő hangossággal világgá trombitálnák, hogy itt micsoda rádiumos, reumagyógyító és gyomor-, máj- és vesederítő vizek mekkora mennyiségben buzognak, vállalkozó töke is jelentkeznék, hogy keressen azon az üzleten, ami egy világváros kellős közepén felépült paradicsomi gyógyfürdőben adódik. Nem probléma tehát, hogy mindenekelőtt át kell kutatni ezt a területet geológiai szempontból, pontosan számba kell venni a forrásokat, leltározni és vizüket megvizsgálni, az új feltárások helyét megállapítani, egyszóval tájékozódni az adottságok felől, amikhez a további munkában igazodnunk kell. Nem probléma, hogy a Tabán felépítését akkor lehet megtervezni, mikor már tudjuk, hogy hova mit építsünk, tehát addig tervekről beszélni se szabad, amíg biztos szempontjaink nincsenek, amelyek szerint a tervek helyességét és célszerűségét ellenőrizhetjük. Végül és ezekből következőleg nem probléma, hogy mi legyen a tabáni munka rendje. Nem lehet más, mint hogy előbb hozzáértő tudósok megfelelő helyeken átvizsgálják a völgyet, benéznek a föld alá, hogy hol mi van benne, aztán, vagy ezenközben más tudósok megállapítják a vizek ugynevezett gyógytényezőit és megmondják szépen, hogy melyik milyen betegségre jó és ehhez képest milyen épületeket kell építeni, hol, mekkora számban és milyen berendezéssel. Ha mindezt tudjuk, akkor ki lehet írni a pályázatot, melynek tárgya az, hogy a megállapított adatokat egy művészi elgondolásban összefoglaljuk és a budai részek északról délre áramló forgalmát úgy vezessük át a Tabánon, hogy a hely üde és virágos szépségét valami pocsék bérházutca és a gyógyító csöndet a forgalom brutális lármája ne bántalmazza. Itt bukkan fel az első probléma, amit majd a pályázat ihletett győztese old meg, aztán a második, hogy honnan vegyük a megoldáshoz a pénzt, de az is könnyebben lesz megoldható, ha pontosan tudjuk, hogy mire kell a pénz és milyen üzletek kínálkoznak számára a Tabánban.

Ezekből következőleg kissé érthetetlen, hogy még mindig a Tabán problémájáról beszélünk. Hát persze, bonyodalmas probléma az, hogy közműveket kezdjük építeni, csatornát, gáz-, villamosvezetéket lefektetni, esetleg uttesteket kikövezni akkor, mikor még fogalmunk se lehet róla, hogy hol lesznek az utcák és még azt se tudjuk, hogy mennyi pénzt ér az egész földség, ami pusztá telekként nyilvánvalólag nem ér annyit, amibe a közművek kerülnek, de gyógyfürdők területeként ennek sokszorosát érheti. Ez probléma, de ezzel vesződni nem érdemes, mert amíg nem világos, hogy mit építsünk, addig úgy se szabad belepocsékolni egy krajcár közpénzt sem. Még talán annyit sem, amit a polgármester rá akar szánni, hogy ideiglenesen parkirozza a feldult területet. A szükséges és sürgős elölmunkálatoktól semmi pénzt se szabad elvonni, legyen inkább még egy évig csunya a Tabán, hogy gyorsan felépülhessen a szép fürdőváros, semhogy most kicsinosítsuk és ilyen ideiglenesnek maradjon hosszú évekig. Az ideiglenes megoldásban meg találunk nyugodni és az építőambíciók könnyen lelohadhatnak. Csak lássunk ott a tabáni földben furótornyokat, de hamar, mert ennél szebb dekorációja annak a Tabánnak most nem képzelhető. Lássák az idegenek, hogy itt csodák tárulnak fel, itt valami nagyszerű és világraszóló készül, olvassák óriási táblákon és plakátokon és a világlapok cikkeiben, hogy micsoda kincsésbányát találtak és micsoda világszenzációt építenek ki ebből a magyarok és minden vegyi elem-